

Kraj má svůj atlas životního prostředí

09. 10. 2008 00:00

[id:7045|autor:Mgr. Langer Jiří|email:jiri.langer@kraj-lbc.info|telefon:485 226 302|mobil:|aktualizace:]

Informací o životním prostředí není nikdy dost. Je samozřejmě nejlepší, když jsou podány názornou a přehlednou formou.

Liberecký kraj dlouhodobě využívá geografické informační systémy (GIS) k praktickým činnostem. Vydání Atlasu životního prostředí Libereckého kraje je další možností z jejich širokého uplatnění. Na 44 stranách, v 76 mapách, 25 grafech, 29 tabulkách, na 120 fotografiích a v množství textových boxů je představen stav životního prostředí v regionu.

([menší rozlišení](#))

„Atlas je určen nejen odborníkům, ale především žákům 2. stupně základních škol, studentům středních škol, pedagogům, úředníkům a širokému spektru veřejnosti. Komplexně seznamuje se situací v řadě oblastí – jako jsou například odpady, zemědělství, lesy, půda, ovzduší, ale i staré ekologické zátěže či ekologická výchova,“ řekl náměstek hejtmana Radim Zika, jehož resort publikaci připravil.

„Atlas by určitě nevznikl bez velké iniciativy odborné referentky GIS našeho resortu Ireny Koškové a jejich spolupracovníků – Martina Modrého, taktéž od nás, a Jiřího Šmídy z Technické Univerzity Liberec. Za jejich kvalitní práci jim patří velké poděkování,“ doplnil Zika.

Autoři kladli velký důraz na vzdělávací funkci atlasu. Zamýšleli se nad vhodnou volbou témat jednotlivých map. V atlase nechybí tabulky statistických údajů, zeměpisné zajímavosti, vysvětlení odborných pojmů či odkazy na tematické webové stránky. Soubory otázek mají za cíl zamyšlení nad daným tématem.

Atlas byl vytištěn v nákladu 12.000 kusů a bude distribuován do škol po celém kraji.

Slavnostní křest nové publikace proběhl v multimediálním sále budovy krajského úřadu ve středu 8. října.

Informace o publikaci:

Atlas životního prostředí Libereckého kraje

Autoři:

Ing. Irena Košková

Krajský úřad Libereckého kraje, odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí

Ing. Martin Modrý, Ph.D.

Krajský úřad Libereckého kraje, odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí

Mgr. Jiří Šmída, Ph.D.

Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně–humanitní a pedagogická, katedra geografie

Atlasy patří k nejpoblárnějším objektům kartografické tvorby, a to od starověku až po současnost. Představují efektivní způsob představení určitého území v šíři a komplexnosti jevů, které se v něm odehrávají. Zvláštní skupinu atlasů tvoří tzv. regionální atlasy, které zobrazují území vymezené administrativními jednotkami. **Atlas životního prostředí Libereckého kraje (dále Atlas ŽP LK) je specializovaným regionálním atlasem pokoušejícím se o ucelené zpracování tématu životního prostředí v rozsahu regionu Libereckého kraje.**

Vydavatelem atlasu je Liberecký kraj, autorský kolektiv tvořili odborníci z odboru rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí Libereckého kraje a z katedry geografie FP Technické univerzity v Liberci. Náklad je 12 000 výtisků.

Tvorbu Atlasu ŽP LK ovlivnily předem pojmenovaná specifika:

- Zdroje dat:** krajské úřady shromažďují velké množství prostorových dat v GIS i jiných formátech, které se mohou stát zdrojem dat pro tvorbu tematických map. Zdrojem tabulkových dat mohou být koncepční a strategické dokumenty. Cílem autorů atlasu bylo využít v maximální možné míře stávajícího datového skladu Krajského úřadu Libereckého kraje.
- Kritérium atraktivnosti:** cílem zadavatele a vydavatele mapového díla bylo propagovat Liberecký kraj. Atlas jako kartografické dílo dosud nepatří mezi tradiční formy propagace regionu, a to především zvýšenou náročností na gramotnost čtenáře atlasu. O to více je

nezbytné věnovat pozornost zajištěné atraktivního vzhledu a srozumitelnosti atlasu. K tomu lze využít grafických prvků map a atlasu jakými jsou záložky, grafy, fotografie apod., ale i vhodného barevného schématu.

3. Vzdělávací funkce atlasu: důležitou funkcí atlasu je vzdělávat jeho čtenáře prostřednictvím informací obsažených v mapách i v dalších doprovodných nemapových prvcích. K tomuto účelu lze využít nejen vhodně volených témat map a jednotlivých částí atlasu, ale i populárně–naučně formulované souhrny tématu v úvodu mapového listu, zeměpisných zajímavostí, vysvětlení odborných pojmů, odkazů na tematické webové stránky. Mapy jsou doplněny o plovoucí boxy s informací vázanou přímo k určitému prvku mapy. Vzdělávací funkce je zdůrazněna souborem otázek k zamyšlení nad daným tématem. Samostatná kapitola podává informace o postupu tvorby atlasu v prostředí GIS.

4. Elektronická forma atlasu: cílem tvůrců bylo využít Internetu pro široké zpřístupnění atlasu, jeho aktualizace a doplňování. Webová stránka s elektronickým atlasem bude realizována v roce 2009.

Pro Atlas ŽP LK byly stanoveny následující pravidla zpracování:

1. Účel a cílová skupina

Prvotním účelem Atlasu ŽP LK je propagovat Liberecký kraj, a to cestou vzdělávání a osvěty. Atlas je určen primárně pro laického uživatele jak z okruhu široké veřejnosti, tak pro žáky a studenty základních, středních i vysokých škol a jejich pedagogy. Využití atlasu bude možné i na úřadech veřejné správy. Tematickým zaměřením atlasu je životní prostředí. Územní vymezení atlasu je dáno administrativním vymezením vyššího územně právního celku. Pro vymezení širších vztahů a vazeb k Libereckému kraji bylo s ohledem na specifickou příhraniční polohu kraje zvoleno území Euroregionu Nisa.

2. Měřítko atlasu

Byly zvoleny čtyři měřítkové úrovně. Hlavním měřítkem atlasu je 1 : 250 000 určené pro obecné mapy (fyzickogeografické prostředí, administrativní členění) a pro vybrané další mapy (např. vodstvo, chráněná území). Měřítko 1 : 500 000 je určeno pro vedlejší mapy kraje a hlavní mapy Euroregionu Nisa. Měřítko 1 : 1 000 000 slouží k zobrazení doplňujících informací o Libereckém kraji. Pro vedlejší mapy Euroregionu Nisa bylo použito měřítko 1 : 2 000 000.

3. Kartografické zobrazení

Mapy atlasu jsou vyhotoveny jednotně v Křovákově zobrazení a v souřadném systému S–JTSK.

4. Kompozice map a atlasu

Pro celý atlas je stanovena jednotná kompozice mapových listů zahrnující prostor pro název mapového listu, názvy map a dalších nemapových prvků a mapová pole. Spodní část mapového listu je určena pro doprovodné informace (textové, tabulkové a grafické). Pro atlas je zvolen jednotný font písma, předem byla stanovena barevná schémata. Vzorová kompozice mapového listu (maketa) byla připravena v prostředí programu Adobe InDesign.

5. Obsah atlasu

Atlas je dělen do osmi tematických částí: **obecně** (fyzickogeografické vymezení, administrativní členění, obyvatelstvo, euroregion, turistické cíle), **neživá příroda** (geologie, reliéf), **půdy a lesy**, **ovzduší**, **voda** (ochrana vodních zdrojů, významné toky a plochy, hospodaření, povodně), **příroda a krajina** (chráněná území, mezinárodní ochrana přírody, vegetace, památné stromy, typologie krajiny, ÚSES), **dopady na životní prostředí** (odpady, staré ekologické zátěže), **učíme se** (GIS, slepé mapy).

6. Zdroje dat

Tematické mapy byly sestaveny z dat: datový sklad GIS Krajského úřadu LK, DMÚ 25, DIBAVOD, ArcČR 500, statistická data ČSÚ a národních statistických úřadů Polska a Saska, koncepční a strategické dokumenty Libereckého kraje a další.

7. Technologie výroby

Tvorba datového modelu atlasu (digitalizace, analýzy), návrh znakového klíče a sestavení map proběhlo v prostředí ArcGIS 9.2. Data byla uchováována ve formátech SHP a Personal Geodatabase. K zpracování rastrové (fotografie, DMR) a vektorové grafiky (grafy, legendy, popisky v mapě, měřítko) byly použity programy Adobe Photoshop a Adobe Illustrator. Pro sestavení mapových listů a celého atlasu byl použit Adobe InDesign.

Závěr

Atlas životního prostředí Libereckého kraje představuje na 44 stranách, v 76 mapách, 25 grafech, 29 tabulkách, na 120 fotografiích a v množství textových boxů životní prostředí kraje. Vydán byl v září 2008 v nákladu 12 tisíc výtisků. V době, kdy z iniciativy některých krajských úřadů vychází obdobná regionální atlasová díla, se Atlas ŽP LK pokusil o vytvoření originálního moderního regionálního atlasu určeného především základním a středním školám, které mohou nejvíce přispět ke vzdělání lidí žijících v tomto regionu.